

Teoria del llenguatge**2014/2015**

Codi: 100273

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500247 Llengua i literatura catalanes	OT	3	0
2500247 Llengua i literatura catalanes	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Jaume Mateu Fontanals

Correu electrònic: Jaume.Mateu@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

És important que l'alumne hagi assimilat bé els continguts d'Introducció a la lingüística de primer curs.

És també molt recomanable poder llegir bibliografia en anglès.

Objectius

- Adquirir la capacitat de reflexionar i argumentar de manera precisa a partir de les eines d'una teoria lingüística.

- Adquirir un coneixement clar i precís dels conceptes analítics i descriptius bàsics que permeten interrelacionar llenguatge i cognició.

- Assolir la capacitat de comparar críticament teories i discursos diferents sobre el llenguatge.

Competències

Llengua i literatura catalanes

- Comprendre els fonaments biològics, cognitius i culturals del llenguatge humà i dels principals models gramaticals contemporanis.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Identificar els tipus lingüístics que hi ha darrere la diversitat lingüística i establir generalitzacions i principis universals.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Reconèixer i fer servir raonablement els principis, els mètodes i els resultats de l'anàlisi estructural de les llengües, els fonaments de la teoria lingüística i els enfocaments de l'estudi del llenguatge i la comunicació com a fenomen complex, emergent i dinàmic.
- Relacionar els mètodes i els resultats de la lingüística amb els d'altres ciències i corrents de pensament i interpretar la imbricació del llenguatge amb altres aspectes de l'activitat humana.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar diversos tipus de dades lingüístiques.
2. Construir textos normativament correctes
3. Fer servir i interpretar textos de caràcter interdisciplinari sobre les connexions entre la lingüística i altres disciplines
4. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística
5. Identificar opcions teòriques diferents o maneres de tractar els mateixos problemes des de marcs teòrics alternatius
6. Redactar breus treballs originals sobre aquests temes
7. Resoldre problemes d'anàlisi gramatical.
8. Resoldre problemes de manera autònoma
9. Sintetitzar els coneixements adquirits sobre l'origen i les transformacions experimentades pels diversos camps d'estudi de la disciplina.
10. Utilitzar els mètodes bàsics de recopilació i tractament de dades lingüístiques.

Continguts

1. Teories mentalistes del llenguatge. La facultat del llenguatge i la naturalesa humana. El llenguatge com a capacitat cognitiva i la lingüística com a part de la ciència cognitiva: estat de la qüestió. Enfocaments modulars i holístics del llenguatge. Lingüística generativa i lingüística cognitiva.

2. Llenguatge i ciència cognitiva I: teories generativistes. Llenguatge i pensament en la lingüística generativa. Estructures sintàctiques i estructures conceptuals (Jackendoff 2002, 2012). La proposta minimista de Hinzen (2006, 2011). Sintaxi i composicionalitat semàntica. Significat estructural i significat idiosincràtic. Estructura argumental i estructura eventiva: les teories sintàctiques de Hale i Keyser (1993, 2002) i Ramchand (2011) i les teories semàntiques de Rappaport Hovav i Levin (1998) i Moreno Cabrera (2003). Descomposició lèxica vs. atomisme: Fodor (1998) i Fodor i Lepore (1998, 1999). Una proposta minimista atomista: Borer (2005).

3. Llenguatge i ciència cognitiva II: teories cognitivistes. Llenguatge i pensament en la lingüística cognitiva. Experiencialisme vs. objectivisme. Categories, conceptes i significats (Lakoff 1987). Esquemes d'imatge i fonaments corporals del significat (Johnson 1987, 2005). La teoria de les metàfores conceptuals de Lakoff i Johnson (1980, 1999). Fonaments de la gramàtica cognitiva de Langacker (1987-2008): contingut conceptual i construalitat semàntica. Construccions i significat construccional (Goldberg 1995, 2006). Relacions espacials i llengua: la tipologia de Talmy (2000) i la teoria del "thinking for speaking" d'Slobin (1996).

Metodologia

Les activitats dirigides assumeixen la metodologia de l'aprenentatge basat en problemes i consistiran en (i) presentacions de la matèria amb discussió dels problemes que es plantegin; (ii) pràctiques d'aula que, a partir de l'estudi de casos concrets, pretenen reforçar els coneixements teòrics i desenvolupar la capacitat d'argumentació i anàlisi lingüístiques.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició teòrica de temes	37,5	1,5	1, 3, 5, 7, 9, 10
Pràctiques d'aula	15,5	0,62	1, 3, 4, 5, 7, 9

Tipus: Supervisades			
Anàlisi i resolució de problemes	22,5	0,9	1, 3, 5, 7, 9, 10
Tipus: Autònomes			
Cerca de documentació	7,5	0,3	3, 5
Estudi dels apunts i de la bibliografia	18	0,72	1, 3, 5, 7, 8, 9
Lectura i comprensió de textos	22,5	0,9	1, 3, 5, 7, 8, 9

Avaluació

L'avaluació es farà en 2 mòduls:

(a) Mòdul de lliurament de treballs: 50%

(b) Mòdul de proves escrites: 50%

L'assignatura quedarà superada si, sumant els resultats dels dos mòduls, s'arriba a una puntuació de 5. S'obtindrà un "no presentat" quan no s'hagi fet la prova escrita del mòdul (b) o no s'hagin lliurat tots els treballs del mòdul (a). Caldrà superar l'examen (mín. amb un 5) per tal de fer la mitjana amb la nota dels treballs. Pel que fa a la reavaluació, s'hi podran acollir els alumnes amb una nota de l'examen final no inferior a 4.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Elaboració de treballs	50%	22,5	0,9	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Prova escrita	50%	4	0,16	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Bibliografia

Bibliografia i enllaços web

Bibliografia essencial

Bloc 1. Les lectures recomanades són les següents:

Boeckx, C. i M. Piattelli-Palmarini (2007). "Linguistics in cognitive science: the state of the art amended." *The Linguistic Review* 24: 347-403.

Jackendoff, R. (2007). "Linguistics in cognitive science: the state of the art." *The Linguistic Review* 24: 347-403.

Rigau, G. (1989). "Per què els lingüistes necessiten una teoria del llenguatge?" *Revista de Catalunya* 34: 11-18.

Rizzi, L. (2002). "Some elements of the study of language as a cognitive capacity". Dins N. Dimitri (ed.). *Cognitive Economic Behavior*. London: Routledge. <http://schlenke.bol.ucla.edu/Rizzi.pdf>

Van Valin, R. D. i R. J. LaPolla (1997). "The goals of linguistic theory" [cap. 1]. Dins R. D. Van Valin i R. J. LaPolla. *Structure, Meaning, and Function*. Cambridge: Cambridge University Press

[Trad. cast. "Las metas de la teoría lingüística", a càrrec de M. Eugenia Etcheverry Díaz :

http://d.yimg.com/kq/groups/24792283/763588691/name/VAN_VALIN_LAPOLLA_CAP1_TRADUCCI%25C3%9F
]

Bloc 2. Les lectures recomanades són les següents:

Hinzen, W. (2011). "Language and thought". Dins C. Boeckx (ed.). The Oxford Handbook of Minimalism. 499-514. Oxford: University Press.

Jackendoff, R. (1996). "Semantics and Cognition". Dins S. Lappin (ed.). A Handbook of Contemporary Semantics. Oxford/Malden: Blackwell.

Johnson, K. (2008). "An Overview of Lexical Semantics". Philosophy Compass 3.1: 119-134.

<http://www.lps.uci.edu/~johnsonk/Publications/Johnson.AnOverviewOfLexicalSemantics.pdf>

Mateu, J. (2014). "Argument structure". Dins A. Carnie et al. (eds.). The Routledge Handbook of Syntax. 24-44. London: Routledge.

Ramchand, G. (2011). "Minimalist semantics". Dins Cedric Boeckx (ed.). The Handbook of Linguistic Minimalism. Oxford: Oxford University Press. <https://sites.google.com/site/gillianramchand01/multani>

Bloc 3. Les lectures recomanades són les següents:

Broccias, C. (2006). "Cognitive Approaches to Grammar". Dins G. Kristiansen, M. Achard, R. Dirven i F. Ruiz de Mendoza Ibañez (eds.). Cognitive Linguistics: Current Applications and Future Perspectives. 81-115. Berlin & New York: Mouton de Gruyter.

http://www.broccias.net/research/003_Broccias.pdf

Dingfang, S. (2009). "Cognitive Approaches to Lexical Semantics". Language & Linguistics Compass 3.1: 314-330.

Dirven, R. (2005). "Major strands in Cognitive Linguistics". Dins F. Ruiz de Mendoza Ibañez i M. S. Peña Cerdeña (eds.). Cognitive Linguistics. Internal Dynamics and Interdisciplinary Interaction. 17-68. Berlin: Mouton de Gruyter.

Ibarretxe-Antuñano, I. & J. Valenzuela. (eds.) (2012). Lingüística cognitiva. Barcelona: Anthropos.

Slobin, D. I. (1996). "From 'Thought and Language' to 'Thinking for Speaking'". Dins J. Gumperz i S. C. Levin (eds.). Linguistic Relativity. 70-98. Cambridge: Cambridge University Press. http://maxpetrenko.com/Slobin_ThinkingforSpeaking.pdf

Altres referències bibliogràfiques

Baker, M. (1997). "Thematic roles and syntactic structure". Dins L. Haegeman (ed.). Elements of Grammar. 7-20. Dordrecht: Kluwer.

Boeckx, C. (2010). Language in Cognition. Uncovering Mental Structures and the Rules Behind Them. Malden, MA: Blackwell.

Borer, H. (2005). Structuring sense. Oxford: Oxford University Press.

Bosque, I. i J. Gutiérrez-Rexach (2009). "El enfoque generativo" [cap. 2]. Fundamentos de sintaxis formal. 55-70. Madrid: Arco.

Chomsky, N. (1975). Reflections on language. New York: Pantheon. [Trad. cast.: Reflexiones sobre el lenguaje. Barcelona: Arco.]

Chomsky, N. (1995). The Minimalist Program. Cambridge, MA: MIT Press [Trad. cat. a Ariel (1998) i trad. cast. a Ariel (1998)]

Chomsky, N. (2000). New Horizons in the Study of Language and Mind. Cambridge: Cambridge University Press.

Chomsky, N. (2002). On Nature and Language. Cambridge: Cambridge University Press.

Chomsky, N. (2005). "Three factors in language design". Linguistic Inquiry 36: 1-22.

Cinque, G. (1994). "On the connections between Chomsky's work in linguistics and cognitive science, and his work in philosophy". Dins C. P. Otero (ed.). Noam Chomsky: Critical Assessments. (Vol. 3.3). 333-346. London: Routledge.

Croft, W. i D. A. Cruse (2004). Cognitive Linguistics. Cambridge: Cambridge University Press. [Trad. cast.: Lingüística cognitiva. Barcelona: Akal].

- Cuenca, M. J. i J. Hilferty (1999). *Introducción a la lingüística cognitiva*. Barcelona: Ariel.
- Dowty, D. (1991). "Thematic proto-roles and argument selection". *Language* 67(3): 547-619.
- Evans, V. (2010). "Language and cognition. The view from cognitive linguistics". Dins V. Cook i B. Bassetti (ed.) *Cognition*. 69-108. New York: Psychology Press. <http://www.vyvevans.net/TheViewFromCogLx.pdf>
- Evans, V. i M. Green (2006). *Cognitive Linguistics. An Introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Evans, V., B. Bergen i J. Zinken (eds.) (2007). *The Cognitive Linguistics Reader*. London: Equinox Publishers.
- Fauconnier, G. i M. Turner (2002). *The Way We Think. Conceptual Blending and the Mind's Hidden Complex*.
- Fitch, W. T., Hauser M. D. & Chomsky, N. (2005). "The evolution of the language faculty: clarifications and implications". *Science* 300: 179-210.
- Fodor, J. (1998). *Concepts. Where Cognitive Science Went Wrong*. Oxford: Clarendon Press.
- Fodor, J. i E. Lepore (1998). "The Emptiness of the Lexicon: Reflections on James Pustejovsky's 'The Generative Lexicon'". *Linguistic Inquiry* 29: 269-288.
- Fodor, J. i E. Lepore (1999). "Impossible Words?". *Linguistic Inquiry* 30: 445-453. [Versió revisada dins E. Lepore i E. Spelke (eds.) *What is Cognitive Science?* Oxford: Blackwell].
- Geeraerts, D. (2006). (ed.) *Basic Readings in Cognitive Linguistics*. Berlin / New York: Mouton de Gruyter.
- Geeraerts, D. i H. Cuyckens (2007). *The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics*. Oxford & New York: Oxford University Press.
- Goldberg, A. (1995). *Constructions. A Construction Grammar Approach to Argument Structure*. Chicago & London: Chicago Press.
- Goldberg, A. (2006). *Constructions at Work. The Nature of Generalization in Language*. Oxford: Oxford University Press.
- Hale, K. & Keyser, S. J. (1993). "On Argument Structure and the Lexical Expression of Syntactic Relations". In *Building 20. Essays in Honor of Sylvain Bromberger*. Cambridge, MA: The MIT Press.
- Hale, K. & Keyser, S. J. (1998). "The Basic Elements of Argument Structure". Ms. MIT. http://web.mit.edu/linguistics/events/tributes/hale/papers/Ch.1_Basic_Elements.3.pdf
- Hale, K. & S. J. Keyser (1999). "A response to Fodor & Lepore: Impossible Words?". *Linguistic Inquiry* 30: 45-54.
- Hale, K. i S. J. Keyser (2002). *Prolegomenon to a Theory of Argument Structure*. Cambridge, MA: MIT Press. <http://web.mit.edu/linguistics/events/tributes/hale/>
- Harley, H. (2011). "A Minimalist Approach to Argument Structure". Dins C. Boeckx (ed.). *The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics*. Oxford: Oxford University Press.
- Hauser, M., N. Chomsky i T. Fitch (2002). "The faculty of language: What is it, who has it, and how did it evolve?". *Science* 298: 158-163. <http://www.chomsky.info/articles/20021122.pdf>
- Hinzen, W. (2006). *Mind design and minimal syntax*. Oxford: Oxford University Press.
- Hinzen, W. (2012a). "Narrow syntax and the language of thought". *Philosophical Psychology* 1: 1-23.
- Hinzen, W. (2012b). "Syntax in the Atom". Dins M. Werning et al. (eds.). *The Oxford Handbook of Computational Linguistics*. Oxford: Oxford University Press.
- Hinzen, W. i D. Poeppel (2011). "Semantics between cognitive neuroscience and linguistic theory". *Journal of Experimental Psychology: Applied* 17: 1297-1316. http://www.psych.nyu.edu/clash/dp_papers/hinzen.poeppel.2011.pdf
- Inchaurrete, C. i I. Vázquez (eds.) (2001). *Una introducción cognitiva al lenguaje y a la lingüística*. Zaragoza: Eroski.
- Jackendoff, R. (1990). *Semantic structures*. Cambridge, MA: MIT Press.

- Jackendoff, R. (1997). *The architecture of the language faculty*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Jackendoff, R. (2002). *Foundations of language. Brain, meaning, grammar, evolution*. Oxford & New York: Oxford University Press. *Fundamentos del lenguaje. Mente, significado, gramática y evolución*. Fondo de Cultura Económica, 2002.
- Jackendoff, R. (2010). *Meaning and the Lexicon: The Parallel Architecture 1975-2010*. Oxford: Oxford University Press.
- Jackendoff, R. (2011). "What is the human language faculty? Two views". *Language* 87.3: 586-624.
<http://ase.tufts.edu/cogstud/incbios/RayJackendoff/humanlanguage.pdf>
- Jackendoff, R. (2012). *A User's Guide to Thought and Meaning*. Oxford: Oxford University Press.
- Jackendoff, R. i S. Pinker (2005). "The nature of the language faculty and its implications for the evolution of language". *Cognition* 97: 211-225.
- Johnson, K. (2004). "From Impossible Words to Conceptual Structure: The Role of Structure and Processes in Language". *Language* 19: 334 - 358. <http://www.lps.uci.edu/~johnsonk/Publications/Johnson.ImpossibleWords.pdf>
- Johnson, M. (1987). *The body in the mind. The Bodily Basis of Meaning, Imagination, and Reason*. Chicago & London: Chicago Press. [Trad. cat. (1991): *El cuerpo en la mente. Fundamentos corporales del significado, la imaginación y el lenguaje*. Debate].
- Johnson, M. (2005). "The philosophical significance of image schemas". Dins B. Hampe (ed.). *From Perceptual Schemas to Cognitive Linguistics*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Kövecses, Z. (2002). *Metaphor. A Practical Introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Kövecses, Z. (2006). *Language, mind, and culture. A practical introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Lakoff, G. (1987). *Women, Fire and Dangerous Things. What Categories Reveal about the Mind*. Chicago: University of Chicago Press.
- Lakoff, G. (1993). "The Contemporary Theory of Metaphor". Dins A. Ortony (ed.). *Metaphor and Thought*. 2002. Oxford: Oxford University Press.
- Lakoff, G. i M. Johnson (1980). *Metaphors we live by*. Chicago & London: The University of Chicago Press [Trad. cat. (1985): *Metàfores que vivim*. de la vida cotidiana. Madrid: Cátedra]; [NB: la versió revisada de 2003 conté un 'afterword'].
- Lakoff, G. i M. Johnson (1999). *Philosophy in the flesh*. Chicago & London: The University of Chicago Press.
- Langacker, R. W. (1987, 1991). *Foundations of Cognitive Grammar: Theoretical Prerequisites*, vol. 1; *Descriptive Grammar*, vol. 2. Stanford: Stanford University Press.
- Langacker, R. W. (1999). *Grammar and Conceptualization*. Berlin & New York: Mouton de Gruyter.
- Langacker, R. W. (2008). *Cognitive Grammar: A Basic Introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Lee, D. (2001). *Cognitive linguistics. An Introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Levin, B. i M. Rappaport Hovav (2005). *Argument Realization*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Marantz, A. (1997). "No Escape from Syntax. Don't Try Morphological Analysis in the Privacy of Your Own Language". *Linguistic Inquiry* 4.2: 201-225.
- Marantz, A. (2005). "Generative linguistics within the cognitive neuroscience of language." *The Linguistic Inquiry* 36.2: 201-225.
<http://web.mit.edu/marantz/Public/Recent/MarantzTLR.pdf>
- Marantz, Alec. (2013). "Verbal argument structure: Events and participants". *Lingua* 130:152-168.
- Mateu, J. (2005). "Impossible Primitives". Dins M. Werning et al. (eds.). *The Composition of Meaning and Cognition*. Frankfurt: Ontos Press.

- Mendikoetxea, A. (2007). "En busca de los primitivos léxicos y su realización sintáctica: del léxico a la sintaxis". Monné (ed.). *Lingüística Teòrica: anàlisi i perspectives II* (Col·lecció: Monografies de Catalan Journal of Linguistics). Servei de Publicacions de la UAB.
[http://www.uam.es/proyectosinv/woslac/Amaya/Mendikoetxea%20\(forthcoming\)%20En%20busca%20de%20](http://www.uam.es/proyectosinv/woslac/Amaya/Mendikoetxea%20(forthcoming)%20En%20busca%20de%20)
- Moore, J. i M. Polinsky (eds.). (2005). *The nature of explanation in linguistic theory*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Moreno Cabrera, J. C. (2003). *Semántica y gramática. Sucesos, papeles semánticos y relaciones sintácticas*. Machado Libros.
- Nuyts, J. (2007). "Cognitive linguistics and functional linguistics". Dins Geeraerts, D. i H. Cuyckens (eds). *The Cognitive Linguistics*. Oxford i Nova York: Oxford University Press.
- Newmeyer, F. (1994). "The Chomskyan revolution". Dins C. P. Otero (ed.). *Noam Chomsky: Critical Assessments*. Londres: Routledge.
- Newmeyer, F. (1998). *Language Form and Language Function*. Cambridge, MA: The MIT Press.
- Newmeyer, F. (2003). "Grammar is Grammar and Usage is Usage." *Language* 79: 682-707.
- Otero, C. P. (ed.). (1994). *Noam Chomsky: Critical Assessments*. London: Routledge.
- Pinker, S. (2013). *Language, Cognition, and Human Nature: Selected Articles*. New York: Oxford University Press.
- Pinker, S. i R. Jackendoff (2005). "The Faculty of Language: What's Special about it?" *Cognition* 95: 201-236
- Pustejovsky, J. (1991). "The Syntax of Event Structure". *Cognition* 41: 47-81.
- Pustejovsky, J. (1998). "Generativity and Explanation in Semantics: A Reply to Fodor & Lepore". *Linguistic Inquiry* 29: 1-14.
<http://people.ucsc.edu/~mcclosk/Teaching/pustojevsky-reply-fodor-lepore.pdf>
- Ramchand, G. (2008). *Verb Meaning and the Lexicon. A First Phase Syntax*. Cambridge: Cambridge University Press.
<http://ling.auf.net/lingbuzz/000307>
- Rappaport Hovav, M. & B. Levin. (1998). "Building verb meanings". Dins M. Butt i W. Geuder (eds.). *The project and compositional factors*. 97-134. Stanford: CSLI Publications.
- Taylor, J. R. (2002). *Cognitive Grammar*. Oxford & New York: Oxford University Press.
- Uriagereka, J. (2008). *Syntactic anchors. On semantic structuring*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Van Valin, R. D. Jr. (2005). *Exploring the Syntax-Semantics Interface*. Cambridge: Cambridge University Press.
-